

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

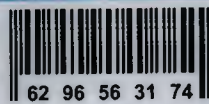

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

BÖLÜM BİTİRME PROJESİ

KONU : RESİMLİ ROMAN ÇEVİRİSİ

HAZIRLIYAN : PELİN KESKİN
20020379

NEAR EAST UNIV.
LIBRARY
KOS

①

نومرو: ۳ - برنجی سنه
نسخه سی ۵ غرو شدرد
۱ مارس ۱۳۲۵

رسمای رومان

خداوند عالم
مبارک

Directeur: Faik Sabri

مدیری: فائق صبری

اداره مخانیسی: باب عالی جاده ستندوم و مورو محیط وادادیه
Ressha Roman, revue mensuelle illustree

RESİMLİ ROMAN

'1 MAYIS 1325'

**Resim : 1 Mayıs 1923 (1. sayfa numara 3) 1.sene nüshası 3
kuruştur. Resimli roman 'ortada' Hatice Hanım Milli hikaye.
Muharriri: Kemalzâde Ali Ekrem . Müdür: Faik Sabri. Faik
Sabri idarehanesi : Babiâli caddesinde 'münevver muhit
idarehanesi'**

**Yazarı: Kemalzade Ali Ekrem 'Hatice Hanım Milli Hikaye'
Faik Sabri Bey namına irsal edilmiştir...**

ÖNSÖZ

Üzerinde çalışma yaptığımız eser otuz sayfadan oluşan bir resimli romandır. 1 Mayıs 1325 yılında yayımlanan bu eser dört bölümden oluşmaktadır. Benim üzerinde çalıştığım ve çeviri yaptığım yerler ise işte bu 4 bölümün son ikisi yani 15. sayfadan 30. sayfaya kadar olan kısmı kapsar. Birinci kısım karşılıklı sohbet şeklinde geçerken ikinci kısım Mektupların olduğu gibi verilmesiyle son bulur. Eser Hatice Hanım'ın hikayesini anlatmakla beraber ayrıca 'Milli hikaye' özelliği de taşır.

Romanın Özeti:

Roman iki bölümden oluşuyor. Birinci bölümde Hatice Hanımın ağzından hayat hikayesini öğreniyoruz. 16 yaşından itibaren yaşadıklarını (anne babasını, nasıl bir genç kız olduğunu, bencil kardeşini, evliliğini ve çocuklarını, bilhassa oğlu Saimin başından geçenleri) bir tanıdığına anlatırken görüyoruz. İkinci bölümde ise Hatice Hanım'ın kızıyla olan mektuplaşmaları olduğu gibi okuyucuya veriliyor.

Romanın 1. bölümü: Bu bölüm Hatice Hanımın konağında geçiyor. İsmi verilmeyen fakat akrabası olduğu anlaşılan bir gencin armoni denilen çalgı aletini çalmaya başlamasıyla olaylar gelişiyor. Genç adam yeni öğrendiği bir türküyü tam çalmaya başlarken Hatice Hanım konağa gelir. Hatice Hanım'ın bundan hoşlanacağını düşünen genç adam büyük bir zevkle çalmaya başlar fakat beklemediği bir tepkiyle karşılaşır. (armoniyi çalabilmek için kendisini odaya kitler, hakaretlere maruz kalır.) Buna kızmakla beraber Hatice Hanım'ın bu sert halinin altında yatanları da merak eder. Bunları bir süre düşünür ve büyükvalidesine Hatice Hanım'ı sorma gereği duyar. Büyükvalidesi Hatice Hanım'ın hikayesini bizzat ondan öğrenmesini söyler. Genç adam ogünden sonra Hatice Hanımı kandırmanın yolunu arar ve bulur. Sonunda bir gül fidanı hediye ederek onun kalbini ve dostluğunu kazanır.Hatice hanım'ın hikayesinde böylece başlar. Önce anne ve babasını anlatır. Sonra ise küçük güzel bir kız olduğundan ve nasıl yetiştiğinden bahseder. Söz kardeşine geldiğinde ise biraz hiddetlenerek biraz da duraksayarak anlatmaya devam eder.(kardeşi babasından kalan mirası kısa sürede tüketir ve en sonunda hatice hanımın elmaslarına göz diker. Hatice hanımda vermemekte direnince ona yapmadığını bırakmaz.) Kardeşi yüzünden iki göz odada iki çocuğuyla yaşadıklarını anlatırken gözleri dolar.Sonunda konu oğluna gelir ve büyük bir üzüntüyle oğlunu nasıl kaybettiğini anlatır.

Romanın 2. bölümü: Bu bölüm karşılıklı mektuplardan oluşuyor. Burada ise Hatice Hanım'ın kızı Sâibe'nin kocasına duyduğu kıskançlık ve bunu annesine anlatması ele alınıyor.

Romanda şahıslar: Romanın kahraman Hatice Hanım, ismi verilmeyen bir tanıdık (genç delikanlı) ve Hatice Hanım'ın kızı Sâibe...

Hatice Hanım: İyi bir ailede yetişmiş,kültürlü bir hanımdır. Babasını bulduğu bir adamla evlendirilmiş,iki çocuğu olmuş fakat hayatı boyunca acı peşini bırakmamıştır.Anne ve babasını erken kaybetmiş,kardeşiyle miras yüzünden zor durumda kalmış ve iki göz

bir odada hayatını sürdürmeye başlamış.kızını evlendirmiş,oğlunu ise
üzücü bir şekilde kaybetmiştir...

Sâbit: Hatice Hanım'ın oğludur. Ailesini geçindirmek için çalışan
Sâbit bir süre sonra bir hayat kadınına aşık olur ve adadmları
tarafından bıçaklanarak ölür...

Sâibe: Hatice Hanım'ın kızıdır. Kıskanç, kuruntulu ve alingan bir
yapısı vardır. (Eserin ikinci bölümünde Sâibe'nin kocasına duyduğu
kıskançlık ve yaptığı kuruntular anlatılıyor.)

Mekan: Açık bir yer verilmemekle birlikte sadece 'Kolombo Bahçesi'
adı geçiyor.

Armonik denilen ve akisre Rum berberlerin dükkanlarında görülen orgudan bozma mahud çatlak sesli çalgıyı bir vakit merak etmiş idim. Evdekilerin samialarını hiç hesaba katmadan geceli gündüzlü çalışa çalışa 'Alim Alim' türküsünden tutturdum. Üşşak pişrevine kadar geldim. Artık bu pişrev günde belki otuz defa evin içinde tanin endaz-ı nekaled olurdu. Bizim çalgı merakı başladığı zaman Hatice Hanım'da evde değildi. Bir sabah gelivermiş. Aşağıya inip de kendisini görünce musikideki meleke-i külliye göstererek yeni bir sahib-i zevk bulduğum için gayet sevindim. O gün Hatice Hanım'ın kaşları ziyadece oynadığına ,gözlerinin kanlı kanlı olduğuna hiç dikkat etmeyerek hemen armoniği yakaladım. Yanına geldim.

- Dinle Hatice Hanımcığım. Bak siz yok iken ben neler öğrendim...
- A.... o ne ? O üzerine köpek dişi dizilmiş fil derisinden sandık nereden çıktı?
- Çalgı efendim. Hem ne güzel çalgı! Çalayım da bakın...
- Oho, oho şaşarım kedilerin çamaşır yıkamasına.

Üşşak pişrevini tutturduk. Muvaffakiyetimin tesiratını görebilmek için Hatice Hanım'ın çehresine nesb-i nigah ettim. Vay... vay! Fırtına başlıyordu. Nemelazım? İsterse dinlemesin, ben pişrevi bitiririm... demeye kalmadı, 'Bırak! Şu telli zurnayı bırak! Hay, aman' diye bağırmaya başladı. Geyirmeler, titremeler... hiç aldırmadım. Çünkü birinci haneyi bitirmiş idim. Artık bırakılır mı ya?

- Hay ellerin kırılsın, bırak... istemem.
- Dur a Hatice Hanım, şimdi teslim bitecek.
- Hay seni ejderhalara teslim etsinler. Sustur şu frengin düdüğünü diyorum sana...

Hatice Hanım yerinden fırladı. Hiddetle üzerime doğru yürüyünce armoniği kırabileceğini düşünerek pişrevi orta yerde kesmeye mecbur oldum. Fakat o dakika armonik çalmayı pek ziyade arzu ettiğim gibi bir koca karının emrine böyle kolayca mahkûmiyeti de nefsim zıl ad ettiğimden karşiki odaya kaçtım. Kapıyı sürmeledikten sonra çalgıya başladım. Hem daha ziyade ses vermesi için armoninin en kalın perdesine bir kibrit çöpü sıkıştırdım.

Ayağımla usûl tutarak körüğü var kuvvetimle çekiyordum. Aradan bir dakika geçmedi. Odanın kapısı yerinden kopacak gibi sarsıldı. Hatice

Hanım gibi zayıf ve nahif bir kadının hulkumundan çıkabileceğine ihtimal verilmeyen acı, şedid bir yaygara vapur düdüğü gibi evin içine yayıldı: - Bıra...a...a...ak!! Her taraftan koşuşdular; Armoniği yine pişrevi ikmal edemeden bırakarak açmaya pekte cesaret edemediğim kapının anahtar deliğinden dışarıya baktım. Hatice Hanım yere oturmuş tepinip duruyor, ağzından hakkımda şetum galize fırlıyordu. Buna canım sıkılmakla beraber sözlerinin letafetini de inkar kabil olmuyordu: -Hay, dibin kafalı yılan... inatçı sarı çiyan... fil kulağı köstebek! Hay... beni boğuyordu az daha... o kırık zurnayı nereden bulmuş çapkın? Aman hanım kediler, ördekler, köpekler hep beraber bağıyorlar sanırsın, bir de eşek sesi kadar kalın ses varki hiç susmuyor!’

Görülüyor ki keyifli olsun hiddetli olsun Hatice Hanım akval ve efâlında kimseye benzemez, tabi daima garâbet içinde bir fevkaladeliğe meyyaldır. Hele pes paye olmadığı, gün görüp geçirdiği her halinden bellidir. İşte tercüme-i halını öğrenmek emeli en ziyade bundan dolayı kalbimde caycır oldu. Büyük valideme sordum, ‘damarına girde hikayesini kendisine söylet. O kadar güzel naklede ki yazılmaya şayan olur.’dedi. Peki ama, Hatice Hanımın damarına girmek kolay mı? En fena tedbir olduğuna ihtimal vermeyerek kendisine para vermek istedim, başıma attı! Tütün gibi, cigaralık gibi ufak tefek hediyeler getirdim, birini kabul etmedi. Bir gün dedim ki: ‘Hatice Hanımcığım, size bir yadigâr vermek istiyorum, mücade edermisiniz?’

- Nasıl yadigâr?
- Ben getireyim, eğer beyenmezseniz kabul etmeyiniz.
- Boşuna para sarfetmemiş isen, aldığın şeyde işe yaramazsa alırım. Yok dilenciye ekmek verir gibi bişey getirirsin yine başına çalarım.
- Estafurullah, o nasıl lakırdı?’

O akşam Hatice Hanımın odasına bir saksı gayet güzel gül fidanı ile girdim. Fidan da henüz açılmış bir büyük pembe gül, üç de gonca vardı. Kadıncağzı bunu görünce yerinden kalktı: ‘Bu... bak buna dayanamam. Âferin oğlum, nede güzelini bulmuşsun! Bu yadigârının başım üzerinde yeri var; fakat eve götüremem. Burada, benim odamda kalsın; ben bulunmadıkça sen bakarsın.’ Diyerek saksıyı elimden aldı, cumbanın içine koydu. Cigara maşasına taktığı cigaranın dumanını

sevgili gelini rencide etmemek için odanın içine savurarak hazin bir sesle yavaş yavaş türkü söylemeye başladı.

Yeşil yaprak arasında
Kırmızı gül goncası,
Nerde kaldı, nerde kaldı
Bir altın külçesi değer
Yarimin bir gecesi,
Nerde kaldı, nerde kaldı
Gönlümün eylencesi?

Biraz sonra Hatice Hanımın gözleri dolduğunu gördüm. Kendisine o güzel gülü hediye ettiğim zaman ağlamak nezaketine muhalif olur zannıyla 'oğlum, başka sebebi yok, sevincimden ağlıyorum!' dedi. O günden itibaren Hatice Hanımla ahbaplığımız tedricen tezayüd etti. Kendisine yine müsadesini istihsâl ettikten sonra iki saksı çiçek daha aldım. Garayib-i ahvalının kafesine, cuşîş-i kelim illetine müptela olduğu zaman tacizati mütevaliyesine tahammül etmeyi gözüme aldırarak bir kaç ay çalıştıktan sonra bütün muhabbetini kazandım. Hatice Hanım bizde aylarla oturmamış olsada hademati bendeganame fasıla gelse idi elbette bu neticeye vasil olamazdım. Nihayet keyifli bir gününde Hatice Hanımdan tercüme-i halını sormaya cüret ettim. Bir kaç saniye kadar yüzüme nazar-ı merhametle baktıktan sonra 'peki hikayemi sana naklederim. Çünkü artık seni seviyorum'dedi. Ertesi gün sabah kahvesi beraber içilmek kararlaştırıldı. O gece gözüme uyku girmedi. Seher vakti Hatice Hanımın odasına indim. Bir yaz sabahı idi. Kahveleri içtik. Hatice Hanım 'yeşil yaprak arasında' türküsünü bir kere söyledikten sonra söze başladı: -Oğlum, benim babam oldukça zengin. Okumuş yazmış, görmüş, namuslu, terbiyeli bir asil zâde idi. Annem... ah anneciğim. Melekti valla melek! Bizi ne kadar severdi, ama o hayırsız kardeşimi benden çok severdi. Babam bizi okuturdu. Sen beni böyle, ufak tefek görüp de karamürsel sepetimi sandın. Ben neler bilirim : Töhfe- i vehbi okudum. Gülistan okudum. Arabiyat da bilirim: Âlem enne ebvabül tesrif... ya... elâayyühesagi şenidem ki dervîş-i derguse-i uzlet... ya... sen bunları bilirmisin? Ama siz âkilsiniz... Hiredmend nebâsed jajhay, anladınmı bakayım? Yazık zamane gençlerine valla! Ayağında dar pantolon... elinde incecik baston... arkasında yağlı setri... bizim zamanın beyleri zıp zıp oynar! Annemin bana

öğretmediği kalmadı: dikiş , biçim , nakış , oya , pul işi , kasnak... daha neler... hala şimdi gözlüğümü taksam bir nakış işlerim ki bakakalırsın! Onaltı yaşına geldim. Güzledim ha. Böyle değil: Mini mini bir küçük hanımdım , beni o zaman görsen bayılırdın sen. Babam rahmetli kendisi gibi iyi huylu bir adam buldu. Genç yiğit , ateş gibi parlak. Beni ona verdiler... kardeşim olacak o dişlik herifede sureti kadar çirkin , yüreği gibi murdar bir karı aldılar. Ah ! o yerin dibine geçesicelin ! hep çektiklerime sebep olan o değil mi? İki sene sonra... oğlum... merhum oğlum... Sâbit dünyaya geldi.

Hatice Hanım sustu. Kaşlarının hareketi biraz ziyadeleşmeye başladı. Seherin akçıl karanlığı biçâre kadının yüzüne bir mezarın gölgesi gibi aksetmiş idi. Hele derin bir ah çekerek ‘nerde kaldı, gönlümün eylencesi?’ diye mırıldandıktan sonra sözüne devam etti :
-Yirmi iki yaşında şimdiki kızım Saibeyi doğurdum. Babam sabiti mektebe başlattıktan sonra vefat etti. Anneciğimizde bir sene sonra gitti. Bizim birader bana gayet iltifatlar , hürmetler , muhabbetler gösterdi. Dünyada yalnız ikimiz kalınca huyu iyileşmiştir sandım. Tamam!.. Meğer o gülünç yüzler , o tatlı sözler hep babamın terekesi için imiş! Bana hesaplar verdi , ne kadar zengin olduğumuzu anlattı , önüme avuç avuç altınlar döktü. Ne iyi kardeş aman , ne iyi kardeş!... Aradan zaman geçtikce birader bey muameleyi yavaş yavaş değiştirdi. Derken evlerimizden para gelmez oldu. Güya hamamın tamiri için yüzlerle lira sarf oldu. Neler, neler de maydonozlu köfteler. Ben işi anlamaya başladım. Bilirsin a!... ala değilim oğlum. Hele bir gece tilki gibi sırtarak odama gelip de ‘hemşire, senin mücevherlerin vardı. Onları burada bırakmak olmaz, bak geçen gün Galatada ki dükkanımız yanıyordu. Ya bu evde yanarsa ? Elmasları verde bedestana koyalım,’ Deyince elimden herşeyimi almak istediğini anladım. Ah kara akrep ah ! Ertesi gün erkenden elmaslarımı hanım ninenin annesine götürdüm. Kardeşim, o insan ifriti elmaslarımı elinden kaçırınca kudurdu; bana etmediğini, söylemediğini bırakmadı. Babamdan artık bişey kalmamış, onun ekmeğini yiyormuşuz inşallah ciğerlerini çıyanlar yer! Nihayet bizi eveden de kovdu. ‘Dava et’ dediler. Nemelazım ? Allahından bulsun. Öyle herifle kim uğraşacak ? Ah neler çektim neler !.. İki çocuğumla iki odalı eve kapandım. Elmaslarım bir liralık kadardı. Bununla çok zaman geçinilir. Hem Sâbit büyüdü. On beş yaşına girdi. Ketebe olarak kaleme çırak oldu. O beni geçindiremez mi? Ah benim aslan oğlum... büyüdü... koca dağlar

kadar genç oldu. Sen Sâbit'i görseydin!.. yüzünden kan damlar geniş omuzlarına çeki taşları koyabilir... güzel, inadına güzel... elâ gözlü, çekme burunlu dudakları adeta gonca, gonca! Bir kere bıyıklarını büküp de insana baktı mı heybetinden yürek titrerdi. Yirmi iki yaşına girmiş idi. Bir gece ağzından rakı kokusu duydum. Eyvah ! İşrete başlamış, o zıkkum suyuna başlamış! Gece de 'onu bırakmam, kimselere vermem!' diye sayıklamasın mı... demek alaka da var. Evet. Hepsi varmış; hepsi meydana çıktı. Benden para istemeye başladı. Evelce güzellikle sonraları zorla, daha sonraları bıçaklar göstermeler. Kızkardeşine dayaklar... hepsi oldu... hepsi! Altı ayın içinde elmaslarım gitti. Bir küçük saatim kalmış idi. Keşke o da gideydi. Keşke ben gebereydim. Ah evladım! Yâreli yüreğime dokundun, dertlerimi açtın! Ah Sâbit Sâbit sana ne oldu yavrucuğum? Hatice Hanım tekrar sustu. Kemâl-i rikkat ve merhametle yüzüne bakıyordum. Kaşların, çehrenin hareketleri – anlaşılan – sonra daha ziyade başlamak için muvakkaten durmuş. Kadının kalbi mecruhu güya yüzüne gelmiş idi. Hemen cigara yakarak yeniden türküsünü tutturdu:

Akşam oldu, su karardı
Hani benim civanım?
Göklerin yüzü sarardı,
Gelmiyor yavrucuğum.
Nerde kaldı, nerde kaldı
Gönlümün eylencesi ?

- Hergün gelmezdi belki gelir diye pencerede bir akşam bekliyordum. Ellerinde çıkınlar birçok adamlar, gençler, çocuklar evlerine geliyorlar. Herkesin yüzü gülüyor. Yalnız benim oğlum, benim canım, benim Sâbit'im... o melek yüzlü Sâbit'im yok!

Yine Saibe'yle oturduk. Mahsun mahsun bir çorba içtik. Ya benim içime doğmuş idi. O gece bir fenalık olacağını biliyordum. Yine pencereye geldim. Karanlığı sanki gözümle delecektim... hiç birşeyler görünmüyor hiç ses yok.

Gece geldi, ıssız heryer,
Zifir gibi karanlık.
Bucaklarda onu bekler

Çapkınlar hep uyanık.
Kanına girecek iller,
Ananın bağıryanık!..
Nerde kaldı, nerde kaldı
Gönlümün eğlencesi?

-Saat yediye gelmiş idi. Kapı sıkı sıkı çalındı. Acı acı 'anne aç' dedi. Kapıya koştum; açınca üzerime devrildi. 'Anne , beni vurdular!' dedi. Ah zavallı yavrucuğum kanlara bulanmış idi; kanlı kanlı elleriyle ellerimi tuttu, şapır şapır öpmeye başladı. 'Yaran nerede oğlum, nerede?' diye bağıırıyordum. 'Sus anne sus da ben söyleyeyim: Beni o karının adamları vurmıştır. Köşebaşına saklanmışlar. Ah nefesim kesiliyor... hakkını helal et, anne çok eziyet ettim!' diyordu. Ah Sâbitciğim! Benimle o halinde bile helalleşiyordu. Helal olsun, sana dünya ve ahiret helal olsun. Hep kanlarını avucuma aldım, yüzüme, gözüme sürdüm. Hep başımı duvarlara vurdum; ne yaptığımı bilmiyordum. Ya evladım! Analık bu. Analık. Ne faydası var? Orada gözümün önünde inliye inliye gitti... sonra ben çok hasta oldum oğlum; hastaneye götürdüler. Senelerce kaldım. Çıktım; yine götürdüler. Şimdi iyi oldum işte! Onun için bana pek bakmamalı, sözüme kulak asmamalı.

Hatice Hanımın hikayesi yüreğimi parçaladı. Fakat kendisi hiç ağlamadığı için bende gözlerimi sıkıyordum. Dedi ki:

-Madem ki bana hikayemi söylettin dertlerimi tekrarlattın bari ibret al, sen sakın edepsizlerle görüşme, sarhoş olma! Sonra Sâbit gibi bıçak altında ölürsün.

Güneş doğuyordu. Hatice Hanım pencereden harice at ve nighah ettikten sonra türküsünün son kıtasını söyledi:

Güneş çıktı sabah oldu
Hertaraf ne kadar şen!
Kuşlar ağaçlara doldu
Benim gülüm niçin soldu
Daha bir gonca iken
Nerde kaldı, nerde kaldı
Gönlümün eğlencesi?

Türküyü bitirir bitirmez o zamana kadar kurumuş gibi duran gözlerinden bağran-ı bela boşandı. Aşu eği abitap güllerden takattür

ederek oğlunun ölüsüne ağlayan bu bedbaht validenin çehresindeki
gözyaşlarını tenvir ediyordu!

Serve-i Nezâ

Der-ı Sâadet 1312

Sengil kızı,

Sâimur, râjedur

İsm-i Kemâl Zâde Ali Ekrem

validemde İsm-i

gâzîm anımdır

kugulâ yârımdır

anlayıya bir

namazımdır

olduğum şüphesiz

Zâvâli kızım

kâhkar olma

kalbime bir

ahzâmî ede

nevâzîşler bekle

benim kalbim

Senin yârımdır

olduğum şüphesiz

kendime şüphesiz

olduğum şüphesiz

Benim ruhum

aldanıyor

ediyor

dairesiz

olduğum

eyleyen

tarz-ı

söyle

o fe

kıskan

Kıskan

kızın

bir

İKİ MEKTUP

-1-

Safvet Nezihi

Müstensihi :

Der saġadet 23 Haziran 1915

Sevgili kızım,

Sitizecu, râşedar bir el ile yazılmış olduğuna şüphem olmayan uzun mektubunu lerzedar bir kalbin bende, senin için daima titreyen validende hasıl eylediği bin türlü tereddüd aver, korkunç hissiyat-ı gunagun arasında okudum. O nermin elinin titrek, asabi bir darbesiyle kağıdı yırtmak istiyorcasına, validenin kalbini cerihedar etmeye muhayya bir hançer keskinliğiyle oraya kondurduğun imzana nazarlarım iliştiği zaman artık sıtmalı, endişeli bir gün geçirmiş olduğuna şüphem kalmadı.

Zavallı kızım! Henüz hayat-ı izdivacının üçüncü ayında, en mesud ve kamkar olmak lazım gelen bir devresinde bulunurken reşahat-i kalbiyeni bana uzun uzadıya dökerek: 'Yok anne! Artık bunlara tahammül edemeyeceğim. Senin aguş-u pur şefkatin bana her türlü nevazişler bezletti. Şimdi ufak birşey, küçük bir serzeniş, îmalı bir söz benim kalbimi kırıyor; gönlüm her an sana doğru uçmak istiyor. Oh! Senin yanında bulunduğum zaman, anneciğim, meğer ne kadar mesud imişim!' demiş olmaklığına şaşdım, kızım, şaşdım. Sonra kendi kendime güldüm.

Benim melek kızım! Mülahazelerinde, muhakimelerinde ne kadar aldaniyorsun, bilsen... mektubunda beyinden bir çok şikayetler ediyorsun... şikayet, şikayet; hep şikayet, fakat ben bunları itidal dairesinde muhakime ettiğim zaman hissiyatının seni aldatmış olduğuna kâni oldum. Sen 'artık sabredemeyeceğim, tahammül eyleyemeyeceğim.' diye yazıyorsun. Halbuki o cümlelerle. O rakik tarz-ı tasvir ile ne diyorsun biliyormusun. Kızım? Oo...!artık onu söylemek istemiyorum. Budala kız! Beyini çılgıncasına seviyorsun ve o fert: Sevdanın sende hasıl ettiği çılgınlıkla istemeyerek bütün kıskançlıklarını ortaya döküyorsun...

Kıskançlık... vakıen bu, bir sevda eseri, fert-i ibtila neticesidir ama, kızım, izdivaç hayatının idame-i saġadetini muhildir. O halde bu, iyi birşey değil demek olmaz mı?

Bana yazıyorsun ki: ‘Geçenlerde bir gece o, biraz geç kaldı. Bekledim, bekledim; yemek zamanı geçti. Validesi lakayıt. Saat üçmü idi dörtmü idi, ne idi bilmem, kapı çalındı. Bey içeriye girdi. Benim meraklarıma, endişelerime rağmen o, şen, şuh, şatır bulunuyor idi. Nihayet çehremde yes ve keder alametleri görmüş olmalı ki şakalarını, latifelerini bir tarafa bırakarak benden sordu:

- Ne o? Seni biraz rahatsız gibi görüyorum.
- Bişey değil; dedim. Biraz başım ağrıdı da...
- Sonra yukarı çıkar çıkmaz kederlerimin, endişelerimin sebeplerini anlatmak için biraz münfeilane, serzenişkarane bir tavır ile kendisinden sordum:
- Bu gece nerede kaldınız, Bey?

Bu suâlîm ona biraz garip gelmiş olmalı ki yüzüme istihzaamız veyahut ben öyle olduğu zehabına kail oldum. –Bir tavır ile baktı, baktı. Sonra gülerek dedi ki:

- Kolombo bahçesinde idik. Bir kaç arkadaş... anlıyorsun ha! Ne yapayım, beni alıp götürdüler. Zannederim, biraz ziyadece oturmuşuz. Fakat ne çare! Arkadaş hatırı...

Artık sabır ve tehammül edemedim. Böyle gece saatlerce zamanını orada oturmaya hasrettiği yerin nasıl bişey olduğunu öğrenmek azmine düştüm. Bu, benim için tehammülgudaz bir emel halini aldı. Beye ‘bu kolombo bahçesi nasıl bir yer?’ diye sordum. Bizim beyefendi garip bir hisse tabî oldu; güldü, güldü. Sonra saçlarımı okşayarak:

- Merak mı ediyorsun, dedi. Öyle ise söyleyeyim: Bu, bir otelin bahçesi. Mukassi bir yer. Hiç bir manzara yok. Yanlız... kızlar çalgı çalıyorlar da... yine muttasıl gülüyordu. Kendimi zabdedemedim.
- Kızlar mı? Diye bila ihtiyar ondan sordum. Tasavvur et, anneciğim, nasıl bir hale gelmişim ki bey beni teselli için nevazişlerine gark etmek istedi. Saçlarımdan öptü, beni samimiyetle okşadı bunlardan cürret alarak:
- Bir daha oraya gitmeyiniz. Oh! Rica edrim, beni üzmezsiniz... diye bildim. Bir eser sevda ayan olduğunda şüphe bırakmayan süzgün gözleriyle, meftunane nazarlarıyla bana baktı, baktı ve sonra birden bire dedi ki:
- Gerçek karıcığım, sen çocuksun, çocuk? Düşündüm, bunda nasıl bir çocukluk olabileceğini bir türlü bulamadım daha

ne söyleyim?.. işte zevcimin bana tercih ettiği tebirat-ı istihfafkarane diyorum, anlıyormusun, anneciğim? Zevcim bir türlü beni iyi düşünür, doğru muhakime eder bir kadın olmak üzere telakki etmek istemiyor. Çocuk,bebek... işte ben hep bu şeyleri, gönül eylendiren cansız ruhsuz şeylerim. Fakat yok, yok anneciğim. Ben yalnız bunlardan ibaret kalmak istemem. Of! Mümkün değil bunlara tahammül edemem.

O gece uykum kaçtı. Düşündüm, düşündüm. Kolombo bahçesi bir türlü hatırımdan çıkmıyordu. Kendi kendime sordum ki: 'Bey buraya niçin gidiyor?' Mevkii için mi? Hayır kendiside söylediği orası mukassı bir yermiş. Halbuki bizim oturduğumuz yalı selânîğin en güzel bir mevkinde bulunur. Manzarası latif. Deniz gözlerimizin önünde; mailikleri içinde boğulup gidiyor. Arka tarafımız ufak tepeler, çimenlerle muhat. Hep yeşillik hep yeşillik... işte bu mailiklerle yeşillikler arasında bir hatt-ı vasıl teşkil eyleyen ufak yalımız iki cephesiyle,beyaz rengiyle her daim sanki uçmaya hazırlanan latif bir martıyı tezsım ve tasvir ediyor. Şimdi insâf et, anneciğim, bu kadar bedayi-i tabiat bütün güzellikler muvacihesinde kanatlarını açmış olan bu martı kuşunun zir-i cinahına sığınarak saf ve samimi aşk ve sevdanın en yüksek, en âli tabakalarına yükselmek, orada kalbi hıçkıllayan, gönlü bir temasleyn pereştışkarane ile okşayan, titreten teyranlar arasında, kanat darbelerinin hasıl eylediği hubut-i sevda mubahacesinde kendimizi unutmak, maddiyet-i hayattan büsbütün tecerrüd ederek bir müddet, ah kimbilir ne kadar az bir müddet... yalnız onunla ben... o mahdut semâi aşkıda bir kelebek tarz-ı teyrani, lakiydane şuhluğuyla tulu-un gurubun kırmızı, sarı, turuncu çiçeklerini uzaktan toplamak için ellerimizi uzatsak, uzatsak... sonra onların hep hayal-i sevda, serab-ı aşk olduğunu anlayarak bir perestisi medidi heveskarlığıyla birbirimizin ağışuna atlasak...

Peki, o halde, anneciğim, bunları bırakarak, bu güzellikleri şu, letafetleri büsbütün nisyan ederek bey o Kolombo bahçesine niçin gidiyor? Musiki içim mi? Ben kendisine saatlerce piyano çalıyorum, anneciğim saatlerce... senin sevdiğin, bayıldığın havaları hep çalıyorum. O mütemevvic nağmeler arasında hep senin sesini işitiyorum. Hep o ses, neğemati pür sefati muhtevi o tatlı seda sanki mutasıl bana 'çal, çal meleşim' diyor.

Halbuki zevcim benim pür şir-u hayal nevhalarımı, nağmelerimi dinlemekten sanki usanmış gibi görünerek;

- Alıverir. Güzelim artık yorulduk... diyor. Off!.. Anne bundaki tezadı anlıyor musun? O halde bey niçin oraya gidiyor? Bu sorunun cevabını vermeye bir türlü kendimde cesaret bulamıyorum. Fakat o, o insafsız iki kelimelik bir cevap ile maksadını tamamen bana anlatmaktan çekinmedi. Dudaklarını – lakaydisini gösterecek bir tarzda – bükerek:

- Orada kızlar çalışıyor... dedi. Ooh! Bunları kıskançlık eseri sanma anneciğim. Bir kere soğuk kanlılıkla düşün, benim güzel annem; o zaman maksadı anlarsın. Zevcim :

- Orada kızlar çalışıyor... dediği zaman hemen kalbim yerinden oynadı. Sanki şu nazik mevkiimi unutarak bütün seda-ı feryadıyla ona bağırıyordum :

- Orada kızlar çalışıyor... ve sizde onlardan birini seviyorsunuzda

...

Hayır , hayır, anneciğim müsteri ol. Ben o çılgınlığı yapmadım. Fakat ertesi gün kendisine o insafsıza yalvardım ve :

- Beni memnun, bahtiyar etmek istersin bey ? dedim. Yüzüme baktı ve güldü.

RESİM : Fakat peryan olan fikir endişen sakın (Kolombo) bahçesine... (sayfa: 182)

- O halde geceleri erken geleyim. Bunu mu istiyorsun ?

Diye sordu. Artık kendimi zaptedemedim; bende güldüm. O, beni tatmin etti. Aramızda tekrar itilaf tam peyda olmuştu. Fakat dün gece yine gelmedi. Bekledim bekledim... beyhude. Nihayet saat beşte yine gelebildi. Artık bin türlü özürler serd eyliyordu. Yok , bilmem , bir eski arkadaşın evine gitmiş ... kendisini bir türlü bırakmamışlar... artık bir çok masal...

Bunları dinledim. Sonra o gece kendisi mışıl mışıl uyurken ben gizli gizli ağlıyordum. Sanki zevcimden Kolombo bahçesinin fena bir kokusu intişar ediyordu. Ertesi günü bu son hareketinden dolayı mahcup kalmış olmalı ki erkenden çıkıp gitti. Bende masanın başına oturdum sana , sevgili anneciğim, yalnız sana dertleri dökmek için şu satırları yazdım. Bana artık öyle geliyor ki bir gün hemen vapura atlayarak İstanbul'a ,senin ağuş-i şefkatine kendimi atacağım. Ah ! anneciğim, ben zevki, saadeti, safveti, samimiyeti, nezahati

فقط پران اولان فکر اندیشهك صافين (قولومبو) باغچهسنة . . . (حجینه : ۱۸۲)

zannederim , yalnız o yerde , o ağış-i muhabbetinde buldum... ve bulacağım.'

Çılgın kız! Bana bu satırları yazarken onların kalbinde ne derin ceriheler açacağını düşünmedin mi? İşte sana çocukluğunu göstermek için o satırları üşenmiyerek buraya naklettim. Budala! Bütün endişelerin nab-ı mehal. Yazdığın o ateşli sözler – pek açık olarak – gösteriyorki sen zevcenı çıldırasıya seviyorsun, o da seni seviyor. O ferd-i sevdasında kıskançlık emareleri uyandırmış. Aman kızım, ondan sakın... Bu fena nasihden ihtinap et, cavidan... aile arasında kıskançlık kadar saadet-i izdivaciyeyi ihlal edecek hiç bir şey bulunamaz. Saf bebek! Bari bende sana zevcin gibi hitap edeyim; bunu düşünmedin mi ki erkeklerin öyle kıskanmaya salih halleri mevcut olduğu zaman onları zevcelerine böyle kolay kolay söylemezler. O gizli sevdaları ihtimam ile saklarlar.

Zavallı yavrum! Zevcin sana ne kadar haklı olarak çocuk, mini mini bebek diyor, şimdi anlıyormusun? Bu endişeleri zihninden çıkar, mesud olmaya, zevcini kamıyab etmeye çalış. O samimiyet-i hayat içinde şairane bir surette tarif ettiğim sebükbar kelebekler gibi pervaz et. Fakat perran olan fikir endişen sakın (Kolombo) bahçesine onun zehirli çiçekleri üzerine konmasın...

Zavallı kızım! Sen bu çocukluklardan bilmem ne zaman kurtulacaksın ? Ağışunda bir bebek gördüğün zaman mı? İşte sen bana öyle şataratlı şeyler yaz, meleşim. Bu mektubumun üzerini beyine yazıyorum. Bâki gözlerinden öperim, kızım.

Valideniz
Neriman